DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA SKARBU

Warszawa, dnia 21 kwietnia 1945 r.

Nr 7

TREŚĆ DZIAŁU URZĘDOWEGO

DEKRETY:

38

DEKRET

z dnia 5 lutego 1945 r.

o rozciągnięciu mocy obowiązującej niektórych postanowień dekretu z dnia 6 stycznia 1945 r. o deponowaniu i wymianie banknotów Banku Emisyjnego w Polsce na obszary Rzeczypospolitej Polskiej, wyzwolone po dniu 6 stycznia 1945 r.

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 1) Rada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. (1) Moc obowiązującą postanowień zawartych w art. 3 ust. (1) pkt e) ust. (2) i (4) dekretu z dnia 6 stycznia 1945 r. o deponowaniu i wymianie banknotów Banku Emisyjnego w Polsce (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 2) rozciąga się na obszary wyzwolone po dniu 6 stycznia 1945 r. w stosunku do wszystkich osób fizycznych tam zamieszkałych.

(2) Osoby fizyczne będące właścicielami przedsiębiorstw i zakładów objętych postanowieniami art. 3 ust. (1) lit. c) i d) na terenach wyzwolonych po 6 stycznia 1945 r. mają prawo wymiany tylko do wysokości 500 zł.

Art. 2. (1) Wymiana na rzecz osób prawnych nie będzie dokonywana.

(2) Upoważnia się Ministra Skarbu w wypadkach wyjątkowych i gospodarczo uzasadnionych do zezwolenia na wymianę na rzecz instytucji o charakterze publiczno - prawnym, użyteczności publicznej i społecznych.

Art. 3. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrowi Skarbu.

Art. 4. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 16 stycznia 1945 r.

Prezydent Krajowej Rady Narodowej:
Bolesław Bierut

Prezes Rady Ministrów:
Edward Osóbka-Morawski

Minister Skarbu:
Konstanty Dąbrowski

(Przedruk z Dz. U. R. P. z dnia 6 lutego 1945 r. Nr 5, poz. 18).

39

DEKRET

z dnia 28 lutego 1945 r.

o wyłączeniu ze społeczeństwa polskiego wrogich elementów.

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 1) — celem wyłączenia poza nawias społeczeństwa elementów wrogich Narodowi Polskiemu — Rada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Rozdział I.

Rehabilitacja osób wpisanych do trzeciej i czwartej grupy niemieckiej listy narodowej.

Art. 1. Obywatele Państwa Polskiego, wpisani po dniu 31 sierpnia 1939 r. na obszarach Rzeczypospolitej Polskiej, wcielonych przemocą przez okupanta do Rzeszy Niemieckiej oraz na obszarze byłego Wolnego Miasta Gdańska do trzeciej lub czwartej grupy niemieckiej listy narodowej (Deutsche Volksliste) lub do grupy t. zw. „Leistungs-Pole" posiadają pełnię praw obywatelskich, jeżeli wciągnięci zostali na tę listę wbrew swojej woli lub pod przymusem, a swoim zachowaniem się wykazali polską odrębność narodową.

Art. 2. (1) Obywatele wymienieni w art. 1, którzy ukończyli 14 lat, winni złożyć właściwej władzy administracji ogólnej I instancji deklarację wierności Narodowi i Demokratycznemu Państwu Polskiemu.

(2) Władza administracyjna przyjmując deklarację, wyda składającemu odpowiednie zaświadczenie.

(3) Minister Administracji Publicznej w porozumieniu z interesowanymi Ministrami ustali w rozporządzeniu wykonawczym treść deklaracji, tekst zaświadczenia i właściwość władz administracyjnych oraz termin składania deklaracji na poszczególnych obszarach Państwa.

Art. 3. (1) Kto nie złoży deklaracji (art. 2) podlega skutkom przewidzianym w art. 13.

(2) Orzeczenie w tych przedmiotach wydaje sąd grodzki na wniosek organów władz administracji publicznej lub bezpieczeństwa publicznego.

Art. 4. Kto wie o tym, że osoba wymieniona w art. 1, została z własnej woli wpisana do trzeciej lub czwartej grupy niemieckiej listy narodowej lub, że zachowanie się tej osoby w okresie okupacji nie dało się pogodzić z polską odrębnością narodową, powinien powiadomić o tym władze bezpieczeństwa publicznego.

Art. 5. Wskutek takiego zawiadomienia władza bezpieczeństwa publicznego skieruje sprawę — w miarę wyników dochodzenia — do sądu grodzkiego (art. 8), który po przeprowadzeniu jawnej rozprawy wyda postanowienie odpowiednio do przepisu art. 13.

Do postępowania stosuje się analogicznie przepisy art. 12 — 16.

Rozdział II.

O warunkach i sposobie rehabilitacji osób wpisanych do drugiej grupy niemieckiej listy narodowej.

Art. 6. (1) Obywatele Państwa Polskiego wpisani po dniu 31 sierpnia 1939 r. na obszarach Rzeczypospolitej Polskiej, wcielonych przemocą przez okupanta do Rzeszy Niemieckiej oraz na obszarze byłego Wolnego Miasta Gdańska do drugiej grupy niemieckiej listy narodowej (Deutsche Volksliste) lub zaliczeni do jednej z grup uprzywilejowanych przez okupanta mogą wystąpić z wnioskiem o rehabilitację.

(2) Z osobami wymienionymi w ust. 1 zrównane są osoby, wpisane do trzeciej grupy niemieckiej listy narodowej, co do których była władza okupacyjna niemiecka zrzekła się odwołania ich niemieckiej przynależności państwowej (Staatsangehörige auf Widerruf mit Verzicht auf den Widerruf).

Art. 7. (1) Za zrehabilitowanego może być uznany ten, kto udowodni, że został wpisany do drugiej grupy niemieckiej listy narodowej wbrew swojej woli lub pod przymusem, a swoim postępowaniem wykazał polską odrębność narodową.

(2) Przepis ust. 1 ma również zastosowanie do osób wpisanych do trzeciej grupy niemieckiej listy narodowej, co do których była władza okupacyjna niemiecka zrzekła się odwołania ich niemieckiej przynależności państwowej (Staatsangehörige auf Widerruf mit Verzicht auf den Widerruf), a ponadto do osób zaliczonych do jednej z grup uprzywilejowanych przez okupanta.

Art. 8. (1) Wniosek o rehabilitację należy złożyć na piśmie w sądzie grodzkim miejsca zamieszkania, które wnioskodawca posiadał w dniu 1 stycznia 1945 r.

(2) Minister Sprawiedliwości określi w rozporządzeniu wykonawczym treść wniosku o rehabilitację oraz termin składania go dla poszczególnych okręgów sądowych.

Art. 9. (1) Sąd grodzki rozpoznaje wniosek o rehabilitację w składzie jednego sędziego i dwóch ławników wyznaczonych przez prezydium miejskiej lub gminnej rady narodowej.

(2) Sposób powoływania ławników do sądów grodzkich ustali Minister Sprawiedliwości w rozporządzeniu wykonawczym.

Art. 10. (1) Po złożeniu wniosku o rehabilitację sąd grodzki zarządzi na koszt wnioskodawcy ogłoszenie o wszczęciu postępowania rehabilitacyjnego przez wywieszenie zawiadomienia w budynku sądu oraz rady narodowej właściwej według miejsca zamieszkania wnioskodawcy. Sąd grodzki może nadto podać o tym do wiadomości publicznej w jednym lub więcej pism periodycznych. W ogłoszeniach wezwie sąd wszystkie osoby, które wiedzą o szkodliwej działalności wnioskodawcy względem Narodu Polskiego, aby o tym doniosły sądowi.

(2) Sąd wyznaczy rozprawę nie wcześniej niż po upływie 30 dni od daty ogłoszenia.

Art. 11. Rozprawa nad wnioskiem o rehabilitację jest jawna. W rozprawie może brać udział prokurator specjalnego sądu karnego lub przedstawiciel organu władz bezpieczeństwa publicznego. Niestawiennictwo prokuratora lub przedstawiciela organów władz bezpieczeństwa publicznego nie wstrzymuje przeprowadzenia rozprawy.

Art. 12. Postępowanie przed sądem grodzkim odbywa się według przepisów kodeksu postępowania karnego, jeżeli przepisy niniejszego dekretu nie zawierają odmiennych postanowień.

Art. 13. Sąd grodzki orzeka postanowieniem, w którym w razie uwzględnienia wniosku uznaje, że wnioskodawca posiada pełnię praw obywatelskich i nakazuje zwolnienie jego majątku spod zajęcia, dozoru i zarządu, w razie zaś odrzucenia wniosku postanawia: umieszczenie wnioskodawcy na czas nieoznaczony w miejscu odosobnienia (obozie), poddanie go przymusowej pracy, utratę na zawsze praw publicznych oraz obywatelskich praw honorowych tudzież przepadek całego mienia. Sąd może ponadto postanowić przepadek mienia żyjących z wnioskodawcą bliskich członków rodziny.

Art. 14. (1) Postanowienie sądu uwzględniające wniosek winno zawierać uzasadnienie.

(2) Odpis postanowienia z uzasadnieniem należy przesłać prokuratorowi specjalnego sądu karnego.

(3) Na postanowienie nie uwzględniające wniosku nie służy zażalenie. Prokurator specjalnego sądu karnego może wnieść zażalenie na postanowienie sądu uwzględniające wniosek do specjalnego sądu karnego w terminie jednego miesiąca od daty doręczenia odpisu postanowienia z uzasadnieniem.

Art. 15. Specjalny sąd karny rozpoznaje zażalenie prokuratora na posiedzeniu jawnym w składzie 3 sędziów, stosownie do przepisów dekretu z dnia 12 września 1944 r. o specjalnych sądach karnych dla spraw zbrodniarzy faszystowsko-hitlerowskich (Dz. U. R. P. Nr 4, poz. 21).

Art. 16. (1) W ciągu 10 lat od daty wydania postanowienia rehabilitującego może prokurator specjalnego sądu karnego żądać ponownego rozpoznania sprawy w razie ujawnienia okoliczności nieznanych w poprzednim postępowaniu.

(2) Właściwym do rozpoznania jest specjalny sąd karny, w którego okręgu sąd grodzki rozpoznał wniosek o rehabilitację.

(3) Przepis art. 15 ma tu odpowiednie zastosowanie.

Art. 17. Kto nie zgłosił wniosku o rehabilitację, podlega skutkom przewidzianym w art. 13 na wypadek nie uwzględnienia wniosku o rehabilitację.

Rozdział III.

Opis i zajęcie majątku.

Art. 18. (1) Na obszarach Rzeczypospolitej Polskiej wcielonych przemocą przez okupanta do Rzeszy Niemieckiej oraz na obszarze byłego Wolnego Miasta Gdańska podlegają opisowi i zajęciu znajdujące się tam majątki:

a) obywateli Rzeszy Niemieckiej (Reichsbürger-Reichsdeutsche),

b) osób narodowości niemieckiej bez względu na ich przynależność państwową z wyjątkiem osób wpisanych do trzeciej i czwartej grupy niemieckiej listy narodowej,

c) obywateli polskich wpisanych przez byłe władze okupacyjne niemieckie do pierwszej lub drugiej grupy niemieckiej listy narodowej (Deutsche Volksliste),

d) obywateli polskich, którzy na terenach tak zwanej Generalnej Gubernii lub województwa białostockiego, bądź zadeklarowali swoją przynależność do narodowości niemieckiej (Deutsche Volkszugehörigkeit) lub swoje pochodzenie niemieckie (Deutschstämmig), bądź faktycznie korzystali z praw i przywilejów z tytułu przynależności do narodowości niemieckiej lub pochodzenia niemieckiego,

e) obywateli polskich wpisanych do trzeciej grupy niemieckiej listy narodowej, co do których byłe władze okupacyjne

niemieckie zrzekły się odwołania ich niemieckiej przynależności państwowej (Staatsangehörige auf Widerruf mit Verzicht auf den Widerruf).

(2) Z osobami wymienionymi w ust. (1) zrównane są osoby, które nie mogą przedstawić żadnego dowodu tożsamości, wydanego przez byłe władze okupacyjne niemieckie lub zastępczego dowodu tożsamości (art. 24).

(3) Zmiany we własności lub posiadaniu majątku dokonane po dniu 31 sierpnia 1939 r. nie stoją na przeszkodzie opisowi i zajęciu.

Art. 19. Opisu i zajęcia majątków wymienionych w art. 18 dokonają właściwe urzędy skarbowe stosownie do przepisów wydanych w tym przedmiocie przez Ministra Skarbu w porozumieniu z właściwymi Ministrami.

Art. 20. Zabronione i nieważne z mocy samego prawa są wszelkie umowy w przedmiocie przeniesienia własności, obciążenia i rozporządzenia w inny sposób pod jakimkolwiek bądź tytułem majątków, podlegających opisowi i zajęciu (art. 18).

Art. 21. Dozór i zarząd majątków opisanych i zajętych należy do władzy skarbowej, która może powierzyć wykonywanie tego dozoru i zarządu bądź innym organom władzy publicznej, bądź instytucjom społecznym lub osobom prywatnym. Władza skarbowa może też pozostawić dozór i zarząd właścicielowi lub posiadaczowi majątku.

Art. 22. Przepisy niniejszego rozdziału nie naruszają w niczym postanowień dekretów z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej w brzmieniu obwieszczenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 18 stycznia 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 13) oraz z dnia 12 grudnia 1944 r. o przejęciu niektórych lasów na własność Skarbu Państwa (Dz. U. R. P. Nr 15, poz. 82).

Rozdział IV.

Zastępcze dowody tożsamości.

Art. 23. (1) Osoby, zamieszkałe na obszarach Rzeczypospolitej Polskiej, wcielonych przemocą przez okupanta do Rzeszy Niemieckiej oraz na obszarze byłego Wolnego Miasta Gdańska, które nie posiadają dowodów tożsamości wydanych przez byłe okupacyjne władze niemieckie winny zgłosić się do właściwych organów władz bezpieczeństwa publicznego celem uzyskania zastępczych dowodów tożsamości.

(2) Minister Bezpieczeństwa Publicznego w porozumieniu z interesowanymi Ministrami ustali tryb wydawania zastępczych dowodów tożsamości oraz termin, w ciągu którego należy zgłaszać się po nie na poszczególnych obszarach Państwa.

Art. 24. Kto nie wykona obowiązku określonego w art. 23 podlega skutkom, przewidzianym w przepisach niniejszego dekretu dla osób, wpisanych przez byłe okupacyjne władze niemieckie do drugiej grupy niemieckiej listy narodowej (Deutsche Volksliste).

Rozdział V.

Postanowienia karne.

Art. 25. Kto usuwa majątek spod opisu i zajęcia (art. 18) albo udziela w tym pomocy podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5 albo karze śmierci.

Art. 26. Kto udziela pomocy osobie, która nie złożyła w terminie wniosku o rehabilitację (art. 8) lub której wniosek o rehabilitację został odrzucony (art. 13), w szczególności przez jej ukrywanie, żywienie lub zaopatrywanie w dowody osobiste podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5 albo karze śmierci.

Art. 27. Do orzekania w sprawach o przestępstwa, przewidziane w art. 25 i 26 właściwe są specjalne sądy karne.

Rozdział VI

Przepisy końcowe.

Art. 28. Przepisy niniejszego dekretu nie mają zastosowania na obszarach województwa białostockiego.

Art. 29. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrom: Sprawiedliwości, Bezpieczeństwa Publicznego, Administracji Publicznej oraz Skarbu w porozumieniu z interesowanymi Ministrami.

Art. 30. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Krajowej Rady Narodowej:
Bolesław Bierut

Prezes Rady Ministrów:
Edward Osóbka-Morawski

Minister Sprawiedliwości:
Edmund Zalewski

Minister Bezpieczeństwa Publicznego:
Stanisław Radkiewicz

Minister Administracji Publicznej:
Józef Maślanka

Minister Skarbu:
Konstanty Dąbrowski

(Przedruk z Dz. U. R. P. z dnia 10 marca 1945 r. Nr 7, poz. 30).

40

DEKRET

z dnia 26 lutego 1945 r.

o zmianie granic województw kieleckiego i krakowskiego.

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 1) Rada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. Włącza się do obszaru województwa krakowskiego z województwa kieleckiego powiat miechowski.

Art. 2. Wykonanie dekretu niniejszego porucza się Ministrowi Administracji Publicznej.

Art. 3. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1945 r.

Prezydent Krajowej Rady Narodowej:
Bolesław Bierut

Prezes Rady Ministrów:
Edward Osóbka-Morawski

w/z Minister Administracji Publicznej:
Edward Ochab

(Przedruk z Dz. U. R. P. z dnia 20 marca 1945 r. Nr 8, poz. 38).

41

DEKRET

z dnia 2 marca 1945 r.

o majątkach opuszczonych i porzuconych.

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 1) Rada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Dział I.

Przepisy ogólne.

Art. 1. § 1. Wszelki majątek ruchomy lub nieruchomy, który w związku z wojną, rozpoczętą 1 września 1939 r. nie znajduje się w posiadaniu właściciela, jego prawnych następców (art. 19), lub osób prawa ich reprezentujących, jest majątkiem opuszczonym w rozumieniu niniejszego dekretu.

§ 2. Uważa się również za opuszczony majątek ruchomy lub nieruchomy, będący w posiadaniu osób trzecich na podstawie umowy, zawartej z właścicielem, jego prawnymi następcami, osobami prawa ich reprezentującymi lub działającymi w interesie tych osób, o ile umowa ta miała na celu uchronienie tego majątku od utraty w związku z wojną lub okupacją.

§ 3. Przepis § 2 ma zastosowanie także do wszystkich wypadków, gdy posiadacz majątku wywodzi swe prawa od osób, które w kolejnym następstwie opierają swe prawa na pierwotnej umowie, określonej w § 2 niniejszego artykułu.

Art. 2. § 1. Wszelki majątek ruchomy lub nieruchomy, który był własnością lub w posiadaniu państwa niemieckiego, a w chwili wejścia w życie niniejszego dekretu nie został jeszcze objęty przez organa państwowe lub samorządowe, majątek obywateli niemieckich lub osób, które zbiegły do nieprzyjaciela, jest majątkiem porzuconym w rozumieniu niniejszego dekretu.

§ 2. Majątek wymieniony w § 1 uważa się za porzucony również w tym wypadku, gdy znajduje się w posiadaniu lub zarządzie osób trzecich.

§ 3. Nie jest uważany za porzucony majątek, który został zajęty lub skonfiskowany przez b. władze okupacyjne; majątek taki uważa się za opuszczony.

Art. 3. § 1. Nieważne są wszelkie umowy w przedmiocie majątku opuszczonego, zawarte z b. władzami okupacyjnymi lub instytucjami i osobami działającymi z ramienia tych władz, jak również umowy, określone w art. 1 §§ 2 i 3.

§ 2. Nieważne są wszelkie akty, zdziałane w odniesieniu do majątku porzuconego celem uchronienia go od objęcia przez zarząd państwowy.

Art. 4. § 1. Nabywca majątku opuszczonego lub porzuconego, do którego odnosi się

przepis art. 3 § 1 lub § 2, jest posiadaczem złej wiary i nie ma prawa żądania zwrotu dokonanych przez siebie nakładów, choćby przez to wartość substancji majątkowej wzrosła. Jest posiadaczem złej wiary i wówczas, gdy tytuł swój wywodzi od osoby, wpisanej do ksiąg hipotecznych (gruntowych), jeżeli osoba ta lub jej poprzednicy zawarli umowy lub akty, których dotyczy art. 3.

§ 2. Państwo, instytucje publiczne i przedsiębiorstwa użyteczności publicznej mają prawo żądania zwrotu jedynie tych nakładów, których dokonały same z własnych funduszów do wysokości wzrostu wartości majątku.

§ 3. Od nabywcy złej wiary (§ 1) można poszukiwać zwrotu dochodów, faktycznie przez niego osiągniętych za cały czas posiadania majątku.

Dział II.

Tymczasowy Zarząd Państwowy majątków opuszczonych i porzuconych.

Art. 5. Dla sprawowania zarządu majątków opuszczonych i porzuconych tworzy się przy Ministerstwie Skarbu Główny Urząd Tymczasowego Zarządu Państwowego, którego budżet objęty jest budżetem Ministerstwa Skarbu.

Tymczasowy Zarząd Państwowy ma osobowość prawną.

Art. 6. § 1. Główny Urząd Tymczasowego Zarządu Państwowego podlega Ministrowi Skarbu.

§ 2. Na czele Głównego Urzędu Tymczasowego Zarządu Państwowego stoi Dyrektor, którego mianuje i zwalnia Minister Skarbu.

Do zakresu działania Dyrektora Głównego Urzędu Tymczasowego Zarządu Państwowego należy ogólne kierownictwo sprawami tego urzędu.

§ 3. Zastępcę Dyrektora Głównego Urzędu Tymczasowego Zarządu Państwowego mianuje i zwalnia na wniosek Dyrektora Minister Skarbu, pozostałych urzędników mianuje i zwalnia Dyrektor.

Art. 7. § 1. Główny Urząd Tymczasowego Zarządu Państwowego wykonuje swe funkcje przez wojewódzkie oddziały Tymczasowego Zarządu Państwowego, wydzielone z administracji ogólnej, które zamianują dla poszczególnych majątków opuszczonych lub porzuconych, względnie dla kilku majątków łącznie, swych zarządców.

§ 2. Na zarządców w miarę możności należy wyznaczyć osoby o należytych kwalifikacjach fachowych; pierwszeństwo mają osoby, uprawnione do żądania przywrócenia posiadania majątku opuszczonego, względnie ich krewni.

Art. 8. Wewnętrzną organizację Głównego Urzędu Tymczasowego Zarządu Państwowego określi Minister Skarbu, który również wyda na wniosek dyrektora Głównego Urzędu Tymczasowego Zarządu Państwowego szczegółowe przepisy oraz instrukcje, ustalające zakres uprawnień i tryb postępowania wojewódzkich oddziałów Tymczasowego Zarządu Państwowego i zarządców.

Art. 9. Główny Urząd Tymczasowego Zarządu Państwowego uzgadnia swą działalność z poszczególnymi ministerstwami w sprawach, należących do zakresu działania tych ministerstw.

Art. 10. Każda władza państwowa, samorządowa lub osoba prywatna, powziąwszy wiadomość o majątku, który jest opuszczony lub porzucony, winna o tym niezwłocznie zawiadomić oddział wojewódzki Tymczasowego Zarządu Państwowego.

Art. 11. § 1. Każdy, kto sprawował z ramienia b. władz okupacyjnych zarząd przymusowy, komisaryczny lub powierniczy, jak również każdy, kto jest w posiadaniu lub sprawuje faktyczny zarząd majątków opuszczonych lub porzuconych w rozumieniu niniejszego dekretu, winien niezwłocznie zgłosić te majątki łącznie z wszelkimi rachunkami i dowodami oraz gotowizną, znajdującą się w jego rękach, wojewódzkiemu oddziałowi Tymczasowego Zarządu Państwowego.

§ 2. Kto postępuje wbrew przepisowi § 1, ulega karze więzienia do lat 5 i grzywny do 200.000 złotych. Właściwymi do orzekania w tych sprawach są sądy okręgowe miejsca siedziby wojewódzkiego oddziału Tymczasowego Zarządu Państwowego, na którego obszarze znajduje się majątek opuszczony lub porzucony.

Art. 12. Gdy przed objęciem przez Tymczasowy Zarząd Państwowy zajdzie potrzeba wykonania natychmiastowych zarządzeń w celu ochrony majątków, o których mowa w niniejszym dekrecie, najbliższa władza państwowa lub

samorządowa przedsiębierze niezbędne środki, zawiadamiając o tym niezwłocznie właściwy wojewódzki oddział Tymczasowego Zarządu Państwowego.

Art. 13. § 1. Osoby prawne prawa publicznego, instytucje społeczne, organizacje kulturalne i oświatowe oraz organizacje pomocy dla grup ludności szczególnie prześladowanych przez okupanta mogą wystąpić do Głównego Urzędu Tymczasowego Zarządu Państwowego z wnioskiem o oddanie im w zarząd i użytkowanie niektórych majątków opuszczonych lub porzuconych. Przy wydawaniu decyzji w tych sprawach należy mieć na względzie interes publiczny, użyteczność społeczną oraz potrzeby, jak również związek, jaki łączy właścicieli majątku opuszczonego z celami i zadaniami wnioskodawców.

§ 2. Od decyzji Głównego Urzędu Tymczasowego Zarządu Państwowego służy w terminie 14-to dniowym odwołanie do Ministra Skarbu, którego decyzja jest ostateczna.

§ 3. Oddanie w zarząd i użytkowanie majątków osobom i instytucjom, wymienionym w § 1, nie narusza praw osób, którym w myśl przepisów niniejszego dekretu może być przywrócone posiadanie tych majątków.

Art. 14. § 1. Na wniosek Ministra Przemysłu lub Ministra Aprowizacji i Handlu Główny Urząd Tymczasowego Zarządu Państwowego przekaże odnośnemu Ministrowi zarząd przedsiębiorstw przemysłowych lub handlowych, objętych wnioskiem.

§ 2. Przejęcie przez Ministerstwo Przemysłu lub Ministerstwo Aprowizacji i Handlu pod zarząd przedsiębiorstw, wymienionych w § 1, w niczym nie narusza przepisów niniejszego dekretu co do trybu postępowania w sprawach o przywrócenie posiadania ani też praw osób, które mogą żądać przywrócenia im posiadania majątku.

Art. 15. Koszty zarządu majątków opuszczonych i porzuconych obciążają te majątki

Art. 16. § 1. Wszelkie wpływy, osiągane z zarządzanego majątku opuszczonego po potrąceniu wydatków bieżących, organa Tymczasowego Zarządu Państwowego składać będą na specjalny rachunek danego majątku do państwowej instytucji bankowej, wskazanej w instrukcji (art. 8).

§ 2. Wszelkie wpływy, osiągane z zarządzanego majątku porzuconego po potrąceniu wydatków bieżących, organa Tymczasowego Zarządu Państwowego składać będą na rachunek Głównego Urzędu Tymczasowego Zarządu Państwowego do Kasy Skarbowej lub państwowej instytucji bankowej, wskazanej w instrukcji (art. 8), jako dochód Skarbu Państwa.

Art. 17. § 1. Istniejący dotychczas „Tymczasowy Zarząd Państwowy nad Nieruchomościami" ulega likwidacji i majątki przezeń zarządzane przechodzą pod zarząd utworzonego niniejszym dekretem Głównego Urzędu Tymczasowego Zarządu Państwowego.

§ 2. Tryb likwidacji i przejęcia agend dotychczasowego „Tymczasowego Zarządu Państwowego nad Nieruchomościami" ustali w drodze specjalnego zarządzenia Minister Skarbu.

Dział III.

Przywrócenie posiadania majątków opuszczonych.

Art. 18. Właścicielowi majątku opuszczonego należy na jego wniosek przywrócić posiadanie tego majątku, niezależnie od tego, w czyim posiadaniu majątek ten się znajduje.

Art. 19. Gdy właściciel jest nieobecny, przywrócenia posiadania żądać mogą jego krewni w linii prostej (zstępni i wstępni) i w linii bocznej, którzy mieliby prawo dziedziczenia po nim na wypadek jego śmierci oraz małżonek — stosownie do obowiązujących ustaw cywilnych.

Małżonek może żądać wprowadzenia w posiadanie bez względu na to, czy związek małżeński został zawarty w formie prawem przepisanej.

Art. 20. Osobom, które byłyby uprawnione do łącznego posiadania, będzie przywrócone łączne posiadanie majątku opuszczonego.

Art. 21. Osobom, którym zostanie przywrócone posiadanie majątku opuszczonego w trybie niniejszego dekretu, służy tylko zarząd i użytkowanie tego majątku.

Art. 22. § 1. Sąd grodzki miejsca, w którym opuszczony majątek znajduje się, jest właściwy do rozpoznania wniosku o wprowadzenie w posiadanie.

§ 2. Postępowanie toczy się według przepisów K. P. C., o ile przepisy niniejszego dekretu nie stanowią inaczej.

Art 23. § 1. Sąd grodzki po otrzymaniu wniosku o wprowadzenie w posiadanie niezwłocznie podaje o tym do wiadomości przez wywieszenie zawiadomienia w lokalu sądu oraz zawiadamia właściwy wojewódzki oddział Tymczasowego Zarządu Państwowego, wyznaczając jednocześnie termin rozprawy ustnej na ósmy dzień, licząc od daty otrzymania wniosku.

§ 2. Na rozprawę wezwać należy wnioskodawców, właściwy wojewódzki oddział Tymczasowego Zarządu Państwowego oraz osoby, które zgłosiły do majątku swoje prawa.

Przepis art. 386 § 1 K. P. C. nie będzie stosowany.

§ 3. W wypadku, gdy z wnioskiem o przywrócenie posiadania majątku występują osoby, wymienione w art. 19, zarzut, że właściciel lub osoby, posiadające równe lub lepsze prawa do tego majątku, żyją, może być podniesiony wyłącznie przez właściciela lub osoby, roszczące sobie te prawa.

Art. 24. § 1. Nikt nie może być wprowadzony w posiadanie majątku, który ma szczególne znaczenie dla interesów Państwa.

§ 2. Wniosek o wyłączenie w myśl § 1 majątku spod działania niniejszego dekretu Tymczasowy Zarząd Państwowy zgłosić może aż do zamknięcia postępowania w sprawie. Wniosek taki winien być zgłoszony na piśmie oraz należycie uzasadniony. Jest on dla sądu wiążący.

Art. 25. § 1. Sąd zarządza takie postępowanie dowodowe, jakie uzna za wskazane oraz przeprowadza z urzędu wszelkie dowody, jakie okażą się konieczne dla wyjaśnienia sprawy.

§ 2. W braku dokumentów, wymaganych przez obowiązujące przepisy prawa cywilnego, sąd ustala odnośne okoliczności wszelkimi dowodami, w szczególności w drodze dowodu ze świadków oraz z przesłuchania stron.

§ 3. Sąd nie jest związany w zakresie postępowania, o którym mowa w niniejszym artykule, wnioskami i oświadczeniami stron z wyjątkiem wypadku, przewidzianego w art. 24.

Art. 26. § 1. Sąd orzeka w postanowieniu, czy i kto ma być wprowadzony w posiadanie majątku opuszczonego.

§ 2. Postanowienie sądu jest natychmiast wykonalne.

§ 3. Sąd wydaje postanowienie najdalej w ciągu trzech tygodni od daty wpłynięcia wniosku.

Art. 27. Zażalenia na postanowienia sądu rozpoznaje sąd okręgowy w składzie trzech sędziów na posiedzeniu jawnym.

Art. 28. W sprawach objętych niniejszym postępowaniem kasacja nie służy.

Art. 29. Postępowanie w sprawie wolne jest od kosztów sądowych.

Art. 30. § 1. Na zasadzie tytułu wykonawczego właściwy wojewódzki oddział Tymczasowego Zarządu Państwowego wprowadzi osobę uprawnioną w posiadanie majątku i wyda jej wszelkie, dotyczące tego majątku: księgi, rachunki, wykazy i t. p. oraz przypadającą jej gotowiznę najdalej w ciągu siedmiu dni od daty złożenia wniosku. To samo dotyczy wypadków, w których majątek został przekazany innym urzędom lub instytucjom, w szczególności w wypadkach przewidzianych w artykułach 13 i 14.

Ewentualne spory z tytułu rozliczenia rozstrzygane będą na drodze postępowania sądowego.

§ 2. Jeżeli majątek, którego dotyczy orzeczenie w przedmiocie przywrócenia posiadania, znajduje się w rękach osoby trzeciej, właściwy wojewódzki oddział Tymczasowego Zarządu Państwowego obejmie niezwłocznie na zasadzie postanowienia, o którym mowa w art. 26, odnośny majątek i przywróci osobie uprawnionej posiadanie w terminie przewidzianym w § 1 niniejszego artykułu z jednoczesnym usunięciem wszystkich osób, które nie są uprawnione do posiadania majątku w myśl przepisów niniejszego dekretu.

Art. 31. Przywrócenie posiadania na zasadzie orzeczenia sądu nastąpi bez względu na to, czy roszczenia przedsiębiorstw, instytucyj lub Państwa, które w myśl przepisów niniejszego dekretu są uprawnione do dochodzenia przypadających im należności (art. 4), zostały zaspokojone przed wykonaniem orzeczenia.

Art. 32. § 1. Gdyby w przedmiocie roszczeń, o których mowa w art. 31 nastąpiła ugoda między interesowanymi w toku postępowania przed sądem, postanowienie w przedmiocie przywrócenia posiadania ustali wysokość i sposób zapłaty tych roszczeń na warunkach zawartej ugody.

§ 2. W razie nie dojścia do ugody, przewidzianej w § 1, strony odesłane zostaną celem rozstrzygnięcia wzajemnych pretensyj na drogę procesu sądowego na zasadach ogólnych.

§ 3. W wypadku, przewidzianym w § 2, uprawnieni z mocy przepisów niniejszego dekretu do dochodzenia swych roszczeń (art. 4) mogą w toku postępowania przed sądem grodzkim o przywrócenie posiadania zgłosić swe wierzytelności. Przysługiwać im będzie wówczas przywilej przed wszystkimi innymi zobowiązaniami osoby, której przywrócono posiadanie majątku z wyjątkiem zobowiązań zabezpieczonych hipotecznie przed datą objęcia zarządu przez wyżej wymienione osoby lub instytucje. Przywilej ten służyć będzie zgłoszonym wierzytelnościom z równym między nimi pierwszeństwem.

Art. 33. Prawomocne postanowienie sądu o wprowadzenie w posiadanie nieruchomości, mającej urządzoną księgę hipoteczną (gruntową), ulega ujawnieniu w tej księdze, prawomocne zaś postanowienie o wprowadzenie w posiadanie zarejestrowanego przedsiębiorstwa handlowego ulega ujawnieniu we właściwym rejestrze handlowym.

Art. 34. § 1. Prawomocne orzeczenie w przedmiocie przywrócenia posiadania nie przesądza prawa własności majątku.

§ 2. Do czasu ustalenia tytułu własności majątku mogą inne osoby, mające równe lub lepsze prawa żądać uchylenia lub zmiany postanowienia w przedmiocie przywrócenia posiadania w trybie ustalonym przepisami niniejszego dekretu.

Art. 35. § 1. Osoby, którym przywrócono posiadanie, nabywają tytuł własności majątku przez przedawnienie (zasiedzenie) dziesięcioletnie, licząc od daty uprawomocnienia się postanowienia w przedmiocie przywrócenia posiadania.

§ 2. Na żądanie osoby interesowanej sąd grodzki miejsca położenia majątku stwierdza nabycie tytułu własności w drodze postępowania niespornego. Orzeczenie sądu stanowi tytuł do przepisania własności nieruchomości w księdze hipotecznej (gruntowej).

Art. 36. Skarb Państwa, względnie osoby lub instytucje, o których mowa w art. 13, nabywają tytuł własności majątków opuszczonych:

a) co do nieruchomości — z upływem lat 20-tu;

b) co do ruchomości z upływem lat 10-ciu, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym wojna została ukończona;

c) co do dochodów — z upływem lat 5-ciu, licząc od końca roku, w którym zostały pobrane.

Art. 37. Skarb Państwa, względnie osoby lub instytucje, o których mowa w art. 13, nabywają tytuł własności majątków porzuconych z upływem lat 5-ciu, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym wojna ukończona została.

Dział IV.

Przepisy przejściowe.

Art. 38. Prawomocne orzeczenia władz sądowych lub administracyjnych, wydane przed dniem wejścia w życie niniejszego dekretu, w niczym nie naruszają praw osób, które na zasadzie przepisów tego dekretu mogą żądać przywrócenia posiadania majątku.

Art. 39. Przepisy niniejszego dekretu mają zastosowanie również do spraw, toczących się przed sądami lub urzędami w chwili wejścia w życie niniejszego dekretu, a jeszcze niezakończonych prawomocnym orzeczeniem.

Art. 40. W sprawach o przywrócenie posiadania majątków objętych niniejszym dekretem, toczących się w chwili wejścia w życie tego dekretu przed sądami lub urzędami, postępowanie sądowe lub administracyjne ulega umorzeniu, zaś akta sprawy winny być niezwłocznie przekazane właściwemu sądowi grodzkiemu.

Dział V.

Przepisy końcowe.

Art. 41. Przepisy niniejszego dekretu nie naruszają postanowień dekretu z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 13 z 1945 r.), dekretu z dnia 12 grudnia 1944 r. o przejściu niektórych lasów na własność Skarbu Państwa (Dz U. R. P. Nr 15, poz. 82) ani innych przepisów prawa, na podstawie których Państwo może dokonać wywłaszczenia majątku, ustanowić: przymusowy zarząd lub inne ograniczenia prawą własności albo posiadania.

Art. 42. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrom: Skarbu, Sprawiedliwości, Przemysłu oraz Aprowizacji i Handlu.

Art. 43. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Krajowej Rady Narodowej:
Bolesław Bierut

Prezes Rady Ministrów:
Edward Osóbka-Morawski

Minister Skarbu: *Konstanty Dąbrowski*

Minister Sprawiedliwości:
Edmund Zalewski

Minister Przemysłu:
Hilary Minc

Minister Aprowizacji i Handlu:
Teodor Piotrowski

(Przedruk z Dz. U. R. P. z dnia 22 marca 1945 r. Nr 9, poz. 45).

Cena numeru niniejszego zł 10,00, z przesyłką zwyczajną zł 10,10.

Redakcja i Administracja „Dziennika Urzędowego Ministerstwa Skarbu", Warszawa, ul. Wileńska 2/4.
Reklamacje z powodu nieotrzymania poszczególnych numerów należy wnosić do właściwych urzędów pocztowych niezwłocznie po otrzymaniu następnego kolejnego numeru. Reklamacyj spóźnionych lub wniesionych niewłaściwie nie uwzględnia się.

Tłoczono w Drukarni Polskiej w Łodzi, ul. Kilińskiego 93.